



Vlaams
Parlement

ingediend op **812** (2015-2016) – Nr. 4
25 oktober 2016 (2016-2017)

Amendement

op het voorstel van decreet

van Willem-Frederik Schiltz, Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne,
Jos Lantmeeters, Valerie Taeldeman en Wilfried Vandaele

houdende wijziging
van het Energiedecreet van 8 mei 2009,
wat de oprichting en de organisatie
van de regulator betreft

Documenten in het dossier:

- 812** (2015-2016) – Nr. 1: Voorstel van decreet
– Nr. 2: Advies van de Raad van State
– Nr. 3: Advies van het Rekenhof

AMENDEMENT Nr. 1

voorgesteld door Willem-Frederik Schiltz, Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Jos Lantmeeters, Valerie Taeldeman en Wilfried Vandaele

Voorstel van decreet

De tekst van het voorstel van decreet vervangen door wat volgt:

"Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Art. 2. Bij dit decreet worden richtlijn 2009/72/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot intrekking van richtlijn 2003/54/EG en richtlijn 2009/73/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas en tot intrekking van richtlijn 2003/55/EG gedeeltelijk omgezet.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van het Energiedecreet van 8 mei 2009 houdende algemene bepalingen betreffende het energiebeleid

Art. 3. In artikel 1.1.3, 132°, van het Energiedecreet van 8 mei 2009 wordt de zinsnede "het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap, dat" vervangen door de zinsnede "autonome dienst met rechtspersoonlijkheid, die".

Art. 4. Artikel 3.1.1 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 8 juli 2011, wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 3.1.1. §1. Er wordt een autonome dienst met rechtspersoonlijkheid opgericht. Deze dienst draagt als naam Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt, hierna VREG te noemen.

Alle officiële akten, officiële aankondigingen of andere officiële stukken die van de VREG uitgaan, vermelden de benaming van de dienst, met onmiddellijk daarvoor of daarna, leesbaar en voluit geschreven, de woorden 'autonome dienst met rechtspersoonlijkheid'.

§2. De VREG staat onder toezicht van het Vlaams Parlement.

§3. Het Vlaams Parlement kan de vestigingsplaats van de zetel van de VREG bepalen.

§4. De VREG fungeert voor het Vlaamse Gewest en voor de gewestelijke bevoegdheden inzake elektriciteit en aardgas, als de regulerende instantie, vermeld in artikel 35, tweede lid, van de richtlijn 2009/72/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot intrekking van richtlijn 2003/54/EG en artikel 39, tweede lid, van de richtlijn 2009/73/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas en tot intrekking van richtlijn 2003/55/EG.

Bij de uitoefening van zijn taken en bevoegdheden als regulator vraagt of ontvangt de VREG, noch zijn bestuurders, noch zijn personeelsleden, instructies van de Vlaamse Regering, van het Vlaams Parlement of van een andere publieke of particuliere entiteit.

De VREG oefent zijn taken en bevoegdheden op onpartijdige en transparante wijze uit.”.

Art. 5. In artikel 3.1.3 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid, 5°, a) en b), worden de woorden “de minister of de Vlaamse Regering” vervangen door de woorden “het Vlaams Parlement, de minister of de Vlaamse Regering”;

2° het tweede lid wordt opgeheven;

3° in het derde lid worden de woorden “en die conform de voorwaarden van de beheersovereenkomst zullen worden uitgevoerd” opgeheven;

4° in het vierde lid worden de woorden “de Vlaamse Regering” vervangen door de woorden “het Vlaams Parlement”.

Art. 6. In artikel 3.1.4, §2, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 8 juli 2011, 14 maart 2014 en 27 november 2015, wordt de zinsnede “Zonder afbreuk te doen aan de bepalingen in het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid, beschikt de VREG ook over de hierna vermelde bijzondere bevoegdheden, die ze uitoefent in overeenstemming met de bepalingen in dit decreet, de bijbehorende uitvoeringsbepalingen, en de beheersovereenkomst die haar verbindt:” vervangen door de zinsnede “De VREG beschikt over de hierna vermelde bevoegdheden, die hij uitoefent in overeenstemming met de bepalingen in dit decreet, de uitvoeringsbepalingen, en het ondernemingsplan dat hem verbindt:”.

Art. 7. In titel III, hoofdstuk 1, afdeling III, van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° voor onderafdeling I wordt een nieuwe onderafdeling ingevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling I: De organen van de VREG”;

2° in het opschrift van onderafdeling I worden de woorden “Onderafdeling I” vervangen door de woorden “Onderafdeling II”;

3° het opschrift van onderafdeling II wordt vervangen door “Onderafdeling III. Algemeen directeur”.

Art. 8. In titel III, hoofdstuk 1, afdeling III, onderafdeling I, van hetzelfde decreet wordt een nieuw artikel 3.1.4/4 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 3.1.4/4. De organen van de VREG zijn de raad van bestuur en de algemeen directeur.”.

Art. 9. Artikel 3.1.5 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 8 juli 2011, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 3.1.5. §1. De VREG wordt bestuurd door een raad van bestuur die uit zeven leden bestaat.

De leden van de raad van bestuur worden aangewezen door het Vlaams Parlement voor een eenmalig hernieuwbare termijn van vijf jaar. De raad van bestuur kiest onder zijn leden een voorzitter.

Alle leden van de raad van bestuur moeten beantwoorden aan artikel 3.1.7 van het Energiedecreet.

§2. Ten hoogste twee derde van de leden is van hetzelfde geslacht.

§3. De leden van de raad van bestuur kunnen alleen worden ontslagen op eigen verzoek, bij niet-naleving van de vereisten vermeld in artikel 3.1.7 of ten gevolge van een strafrechtelijke veroordeling.

§4. De leden van de raad van bestuur worden vergoed overeenkomstig categorie I van het besluit van de Vlaamse Regering tot regeling van de vergoeding van de bestuurders van de publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigde agent-schappen van de Vlaamse overheid, en van de regeringsafgevaardigden die toe-zicht uitoefenen bij deze agentschappen.”.

Art. 10. Aan artikel 3.1.6. van hetzelfde decreet wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“De algemeen directeur van de VREG woont de raad van bestuur bij met raad-gevende stem.”.

Art. 11. In artikel 3.1.7, §1, eerste lid, van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 8 juli 2011, wordt punt 5° vervangen door wat volgt:

“5° een functie in de VREG;”.

Art. 12. Artikel 3.1.8 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 3.1.8. De raad van bestuur beschikt over de volheid van bestuursbevoegdheid en beslist in alle aangelegenheden waarvoor de VREG krachtens dit decreet bevoegd is.

Tot de bevoegdheden van de raad van bestuur, waarvoor geen delegatie moge-lijk is, behoren, naast de bevoegdheden in andere decreten, in elk geval:

- 1° het goedkeuren van het ontwerp van begroting en van de rekeningen;*
- 2° het vaststellen en goedkeuren van een jaarrapport over de uitvoering van het ondernemingsplan;*
- 3° het beslissen over de deelname van de VREG aan de oprichting van of de deelname in andere publiek- of privaatrechtelijke rechtspersonen, het bestuur of de leiding en de financiering van die rechtspersonen;*
- 4° het sluiten van samenwerkingsovereenkomsten en het tot stand brengen van duurzame samenwerkingsverbanden met andere regulatoren en instanties die werkzaam zijn binnen de Vlaamse, Waalse, Brusselse Hoofdstedelijke, Belgische en Europese elektriciteits- en aardgasmarkt;*
- 5° het vaststellen en bepalen van de tariefmethodologie overeenkomstig de bepa-ling zoals opgenomen in afdeling XII van het Energiedecreet;*
- 6° het vaststellen en bepalen van de tariefstructuur;*
- 7° het goedkeuren van de technische reglementen.*

De VREG licht het Vlaams Parlement in van zijn beslissing tot goedkeuring van de tariefmethodologie, zoals bedoeld in punt 5° van het vorige lid.”.

Art. 13. Artikel 3.1.9 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 3.1.9. De algemeen directeur van de VREG wordt op gemotiveerde wijze be-noemd en ontslagen door de raad van bestuur.

De algemeen directeur wordt benoemd omwille van zijn deskundigheid, inzonderheid voor wat betreft het management.

De algemeen directeur wordt benoemd voor een termijn van zes jaar. Deze termijn is eenmalig hernieuwbaar na een positieve evaluatie door de raad van bestuur.

De marktconforme bezoldiging van de algemeen directeur wordt bepaald door de raad van bestuur.

De rechtspositieregeling van de algemeen directeur wordt bepaald door de raad van bestuur van de VREG.”.

Art. 14. In artikel 3.1.10 van hetzelfde decreet worden de volgende wijziging aangebracht:

1° in paragraaf 1, tweede lid, wordt de zin “Die taken omvatten in elk geval het nemen van de beslissingen ter uitvoering van de bevoegdheden van de VREG, vermeld in artikel 3.1.4, §2, 1° tot en met 7°.” geschrapt;

2° de woorden “gedelegeerd bestuurder” worden telkens vervangen door de woorden “algemeen directeur”.

Art. 15. In hetzelfde decreet wordt aan onderafdeling III, gewijzigd bij artikel 7, een artikel 3.1.10/1 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 3.1.10/1. De algemeen directeur stelt een directieteam samen.

De leden van het directieteam worden tewerkgesteld krachtens arbeidsovereenkomsten beheerst door de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten.

De leden van het directieteam worden gekozen omwille van hun deskundigheid, inzonderheid voor wat betreft de directies die zij leiden.”.

Art. 16. In artikel 3.1.11, §1, van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 8 juli 2011, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° punt 1° wordt vervangen door wat volgt:

“1° de regels inzake de bijeenroeping van de raad van bestuur, op verzoek van de voorzitter van de raad van bestuur, de algemeen directeur of ten minste vier leden van de raad van bestuur;”;

2° er wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Bij de vaststelling van het huishoudelijk reglement doet de raad van bestuur geen afbreuk aan de bepalingen van artikel 3.1.8”.

Art. 17. In artikel 3.1.12 van hetzelfde decreet wordt de zinsnede “De bestuurders en de personeelsleden van de VREG” vervangen door de zinsnede “De bestuurders, de algemeen directeur en de personeelsleden van de VREG”.

Art. 18. In artikel 3.1.12/1, eerste lid, van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 8 juli 2011, wordt de zinsnede “Functie als werknemer van de VREG” vervangen door de zinsnede “Functie als algemeen directeur of personeelslid van de VREG”.

Art. 19. In titel III, hoofdstuk 1, van hetzelfde decreet, wordt een afdeling V/2 ingevoegd, die luidt als volgt:

"Afdeling V/2. Aansprakelijkheid en rechtspositieregeling".

Art. 20. In titel III, hoofdstuk 1, afdeling V/2, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij artikel 19, wordt een artikel 3.1.12/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 3.1.12/2. Als een bestuurder rechtstreeks of onrechtstreeks een belang heeft dat strijdig is met een beslissing of een verrichting die tot de bevoegdheid van de raad van bestuur behoort, mag hij niet deelnemen aan de beraadslaging van de raad van bestuur over deze verplichtingen of beslissingen, noch aan de stemming in dat verband."

Art. 21. In titel III, hoofdstuk 1, afdeling V/2, van hetzelfde decreet wordt een artikel 3.1.12/3 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 3.1.12/3. De bestuurders zijn verantwoordelijk voor de vervulling van de hun opgedragen taak en aansprakelijk voor de tekortkomingen in hun bestuur. Zij zijn hetzij jegens de VREG, hetzij jegens derden, hoofdelijk aansprakelijk voor alle schade die het gevolg is van overtreding van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten."

Art. 22. In titel III, hoofdstuk 1, afdeling V/2, van hetzelfde decreet wordt een artikel 3.1.12/4 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 3.1.12/4. §1. De personeelsleden van de VREG zijn onderworpen aan de rechtspositieregeling die van toepassing is op de personeelsleden van de diensten van de Vlaamse overheid.

§2. De personeelsleden van de VREG zijn onderworpen aan artikel 1 van het besluit van de Vlaamse Regering van 12 januari 2007 op basis waarvan de VREG gemachtigd is om deel te nemen aan de pensioenregeling ingesteld bij de wet van 28 april 1958 betreffende het pensioen van het personeel van zekere organismen van openbaar nut alsmede van hun rechthebbende alsook het koninklijk besluit van 6 maart 2008 waarmee deze pensioenregeling van toepassing werd verklaard op het personeel van de VREG."

Art. 23. In titel III, hoofdstuk 1, afdeling VI, van hetzelfde decreet wordt het opschrift vervangen door wat volgt:

"Financiële middelen en controle".

Art. 24. Aan artikel 3.1.13 van hetzelfde decreet worden een paragraaf 3, een paragraaf 4, een paragraaf 5, een paragraaf 6, een paragraaf 7, een paragraaf 8 en een paragraaf 9 toegevoegd, die luiden als volgt:

"§3. De werkingskosten van de VREG worden gedekt door het Energiefonds, ten belope van de kredieten in de begroting bepaald door de raad van bestuur na rapportering aan het Vlaams Parlement zoals bepaald in paragraaf 5.

§4. De VREG duidt een bedrijfsrevisor aan. Deze bedrijfsrevisor mag geen functie vervullen bij de netbeheerder, de distributienetbeheerders alsook bij de producenten, leveranciers en tussenpersonen.

De bedrijfsrevisor aangeduid overeenkomstig het eerste lid, controleert de financiële toestand en de jaarrekeningen van de VREG alsook de regelmatigheid van de verrichtingen te constateren in de jaarrekeningen. Hiervan stelt hij een verslag op.

Bij het uitvoeren van hun opdracht passen het Rekenhof en de bedrijfsrevisor de regels inzake single audit toe.

§5. Het ontwerp van begroting van de VREG wordt opgemaakt door de algemeen directeur. Het ontwerp van begroting van de VREG, vergezeld van een ontwerp van ondernemingsplan, wordt na goedkeuring door de raad van bestuur van het jaar voorafgaand aan dit waarop het betrekking heeft, overgemaakt aan het Vlaams Parlement, ter bespreking.

Na de hoorzitting in het Vlaams Parlement stelt de VREG zijn definitieve begroting en ondernemingsplan vast.

Op basis van deze definitieve begroting stelt de Vlaamse Regering de dotatie voor de VREG vast.

De VREG zendt de jaarrekening, vergezeld van het verslag van de bedrijfsrevisor opgesteld op basis van paragraaf 4, tweede lid, vóór 31 maart van het jaar volgend op het betrokken jaar, over aan het Vlaams Parlement en aan het Rekenhof. Het Rekenhof controleert de jaarrekening van de VREG en zendt zijn auditverslag over aan het Vlaams Parlement.

§6. De VREG is onderworpen aan de bepalingen zoals opgenomen in titel 6 van het Rekendecreet van 8 juli 2011.

§7. De algemeen directeur staat in voor de noodzakelijke informatie-uitwisseling met de Vlaamse Regering voor de opmaak van de algemene uitgavenbegroting en de opmaak van de ESR-consolidatie.

§8. De VREG stelt jaarlijks uiterlijk op 31 januari een ondernemingsplan voor dat jaar vast en deelt het mee aan het Vlaams Parlement. Het omvat onder meer de beleids- en beheersdoelstellingen, zowel meerjarig als voor het komende jaar, en de operationele vertaling ervan. Als bij het verstrijken van een ondernemingsplan geen nieuw ondernemingsplan in werking is getreden, blijft het bestaande ondernemingsplan van toepassing tot op het ogenblik dat het nieuwe ondernemingsplan in werking treedt.

§9. De VREG stelt jaarlijks een jaarrapport over de uitvoering van het ondernemingsplan op dat hij aan het Vlaams Parlement verzendt. Wat betreft de punten 1°, 3° en 4° gebeurt dit voor 31 januari van het jaar volgend op het betrokken boekjaar. Wat betreft punt 2° gebeurt dit voor 31 maart van het jaar volgend op het betrokken boekjaar. Het jaarrapport van de VREG heeft onder meer betrekking op:

- 1° de uitvoering van het ondernemingsplan van het voorgaande jaar;*
- 2° de staat van zijn werkingskosten en de wijze waarop zij gedekt zijn, met inbegrip van een overzicht van activa/passiva en het verslag van de bedrijfsrevisor;*
- 3° de evolutie van de energiemarkten;*
- 4° de beslissingen die eventueel werden genomen tijdens het betrokken boekjaar inzake de methodologie voor de berekening van de tarieven, de tariefstructuur en het technisch reglement.*

De VREG beschrijft in dit verslag de wijze waarop hij zijn doelstellingen al dan niet heeft bereikt.

Dit verslag wordt op de internetsite van de VREG gepubliceerd. Ter informatie wordt een afschrift van dit verslag eveneens naar de Vlaamse Regering gestuurd.”.

Art. 25. In titel III, hoofdstuk 1, afdeling VI, van hetzelfde decreet wordt een artikel 3.1.14 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 3.1.14. De raad van bestuur van de VREG staat in voor de interne controle op de bedrijfsprocessen en activiteiten van de VREG. De interne controle is in het bijzonder gericht op:

- 1° het bereiken van de opgelegde doelstellingen en het effectief en efficiënt beheer van risico's;
- 2° de naleving van regelgeving en procedures;
- 3° de betrouwbaarheid van de financiële en beheersrapportering;
- 4° de effectieve en efficiënte werking van de diensten en het efficiënt inzetten van de middelen;
- 5° de bescherming van haar activa en de voorkoming van fraude.

De raad van bestuur evalueert de interne controlesystemen van de VREG, gaat na of ze adequaat zijn en formuleert aanbevelingen tot verbetering daarvan. Zij voert daartoe financiële audits, overeenstemmingsaudits en operationele audits uit en is gemachtigd alle bedrijfsprocessen en activiteiten te onderzoeken."

Art. 26. In titel III, hoofdstuk 1, afdeling VI, van hetzelfde decreet wordt een artikel 3.1.15 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 3.1.15. §1. De algemene rekeningen bestaan uit:

- 1° een jaarrekening die de volgende elementen bevat:
 - a) de balans op 31 december;
 - b) de resultatenrekening, opgesteld op basis van de kosten en de opbrengsten van het afgelopen boekjaar;
- 2° een jaarrapport over de uitvoering van de begroting, opgesteld in dezelfde vorm als de begroting;
- 3° een rapportering die de aansluiting tussen de jaarrekening, vermeld in punt 1°, en de rapportering, vermeld in punt 2°, bevat;
- 4° een toelichting bij de balans, de resultatenrekening en de rapportering over de begroting.

§2. De VREG volgt bij het opstellen van de rekeningen de boekhoudkundige regels zoals bepaald in artikel 10 tot en met 15 van het besluit van de Vlaamse Regering betreffende de begroting en de boekhouding van de Vlaamse Rechtspersonen."

Art. 27. In artikel 4.2.1 van hetzelfde decreet, vervangen bij de decreten van 8 juli 2011, 16 maart 2012, 14 maart 2014 en 27 november 2015 wordt paragraaf 3 vervangen door wat volgt:

"§3. De technische reglementen, vermeld in paragraaf 1, worden na een openbare consultatie, goedgekeurd door de raad van bestuur van de VREG.

De technische reglementen treden pas in werking na bekendmaking in het Belgisch Staatsblad."

Hoofdstuk 3. Wijzigings- en slotbepalingen

Art. 28. Aan artikel 2, §1, van het decreet van 22 november 2013 betreffende deugdelijk bestuur in de Vlaamse publieke sector wordt een punt 10° toegevoegd, dat luidt als volgt:

"10° de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt."

Art. 29. Aan artikel 2, 2°, van het decreet van 19 februari 2016 betreffende de Vlaamse openbare statistieken wordt een punt k) toegevoegd, dat luidt als volgt:

"k) de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt."

Art. 30. Artikel 4, §1, 2°, b), 16), van het decreet van 8 juli 2011 houdende regeling van de begroting, de boekhouding, de toekenning van subsidies en de controle op de aanwending ervan, en de controle door het Rekenhof, vervangen bij het decreet van 18 december 2015, wordt opgeheven.

Art. 31. De leden van de raad van bestuur die op de datum van inwerkingtreding van dit decreet in functie zijn, blijven lid van de raad van bestuur en voleinden hun lopend mandaat. Zij kunnen herbenoemd worden voor een termijn van vijf jaar, tenzij hun mandaat reeds vernieuwd werd.

Art. 32. Tot de raad van bestuur onder zijn leden een nieuwe voorzitter kiest, wordt deze functie tijdelijk waargenomen door de bestuurder die op de datum van inwerkingtreding van dit decreet de raad van bestuur voorzit.

Art. 33. Het stemrecht van de gedelegeerd bestuurder in de raad van bestuur vervalt zodra de raad van bestuur uitgebreid is overeenkomstig het Energiedecreet van 8 mei 2009, zoals gewijzigd door het decreet van [...].

Art. 34. Tot de aanstelling van een nieuw algemeen directeur wordt deze functie tijdelijk waargenomen door de huidige waarnemend gedelegeerd bestuurder, zonder dat hij over stemrecht beschikt.

Art. 35. Het Vlaams Parlement stelt na de inwerkingtreding van dit decreet zo spoedig mogelijk drie nieuwe leden aan in de raad van bestuur. Zodra de raad van bestuur is uitgebreid overeenkomstig het Energiedecreet van 8 mei 2009, zoals gewijzigd door het decreet van [...], wordt de procedure tot het aanstellen van een algemeen directeur gestart door de raad van bestuur."

VERANTWOORDING

Dit amendement wordt ingediend als integrale vervanging van het voorstel van decreet, vervat in *Parl. St. VI.Parl. 2015-2016, nr. 812/1*. De doorgevoerde wijzigingen hebben tot doel tegemoet te komen aan de opmerkingen gemaakt door de Raad van State (*Parl. St. VI.Parl. 2015-2016, 812/2*) en het Rekenhof (*Parl. St. VI.Parl. 2015-2016, 812/3*). De integrale vervanging verhoogt de leesbaarheid van het voorstel van decreet.

1. Algemene toelichting

De Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) is, voor wat de bevoegdheden van het Vlaamse Gewest betreft, de regulerende instantie, vermeld in artikel 35, tweede lid, van de richtlijn 2009/72/EG betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot intrekking van richtlijn 2003/54/EG en in artikel 39, tweede lid, van de richtlijn 2009/73/EG van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas en tot intrekking van richtlijn 2003/55/EG.

Er moet voldoende onafhankelijkheid geboden worden aan de regulator ten aanzien van de beslissingen van de Vlaamse Regering. Vandaar dat het toezicht niet langer bij de Vlaamse Regering kan liggen maar wel bij Vlaams Parlement. Daartoe dient het juridische statuut van de regulator gewijzigd te worden. Het kan dus niet langer als een extern verzelfstandigd agentschap aanzien worden, maar wel als een autonome dienst met rechtspersoonlijkheid. De begroting van de VREG evenals een beleidsnota ter staving van deze begroting worden in dat geval voor toezicht voorgelegd aan het Vlaams Parlement.

Het voorstel van decreet heeft tot doel het statuut van de VREG in overeenstemming te brengen met het statuut van een regulerende instantie, zoals bedoeld in de Europese richtlijnen¹. In april 2009

¹ De Europese richtlijnen 2009/72/EG en 2009/73/EG (de zogenaamde Derde Elektriciteitsrichtlijn respectievelijk Derde Aardgasrichtlijn van het derde Europese energiepakket).

werd het derde wetgevingspakket betreffende de liberalisering van de energiemarkt door de Europese Commissie aangenomen. Dat derde pakket is gericht op een verdergaande liberalisering van de interne elektriciteits- en gasmarkt.

In deze richtlijnen zijn elementaire elementen opgenomen om de onafhankelijkheid en de onpartijdigheid van de regulator beter te beschermen. De onafhankelijke regulatoren moeten een doelmatig wettelijk toezicht op de energiemarkt kunnen uitoefenen. Daartoe moeten de bevoegdheden van de regulator versterkt en geharmoniseerd worden, zodat zij beter zijn uitgerust om daadwerkelijke, niet-discriminerende toegang tot te waarborgen.

Het voorstel van decreet bevat aanpassingen aan het decreet van 8 mei 2009 houdende de algemene bepalingen betreffende het energiebeleid (hierna: Energiedecreet) en heeft tot doel het leidend principe van de verantwoordings- en rapporteringscascade tussen het Vlaams Parlement, de raad van bestuur en de algemeen directeur te verduidelijken.

De wijzigingen kunnen in vier grote blokken worden verdeeld:

- 1) de omvorming van de VREG van een extern verzelfstandigd agentschap naar een autonome dienst met rechtspersoonlijkheid;
- 2) de uitbreiding van de raad van bestuur (artikel 6);
- 3) het wijzigen van de lijst niet te delegeren taken (artikel 9);
- 4) de gedelegeerd bestuurder wordt een algemeen directeur met mandaatfunctie (artikel 11).

Het voorstel van decreet voorziet in een technische aanpassing aan het decreet van 8 juli 2011 houdende regeling van de begroting, de boekhouding, de toekenning van subsidies en de controle op de aanwending ervan, en de controle door het Rekenhof.

2. Artikelsgewijze toelichting

Artikelen 1 en 2

Deze artikelen behoeven geen commentaar.

Artikelen 3 en 4

Autonome dienst met rechtspersoonlijkheid

De categorie 'autonome dienst met rechtspersoonlijkheid' komt als dusdanig niet voor in het Reken-decreet van 8 juli 2011, waarin alleen sprake is van, aan de ene kant, de Vlaamse ministeries en Diensten met Afzonderlijk Beheer (DAB's), en, aan de andere kant, een aantal rechtspersonen.

Het Rekendecreet bepaalt verder wel dat bepaalde artikelen uit dat decreet ook van toepassing zijn op alle andere rechtspersonen als die, in overeenstemming met het Europees systeem van nationale en regionale rekeningen, vermeld in verordening (EG) nr. 2223/96 van de Raad van 25 juni 1996 betreffende het Europees systeem van de nationale en regionale rekeningen in de Gemeenschap, deel uitmaken van de Vlaamse deelstaatoverheid door onder sectorale code 13.12 te ressorteren.

Toezicht

De door de Europese richtlijnen opgelegde onafhankelijkheid voor de energieregulator staat op gespannen voet met de noodzaak in een constitutionele parlementaire democratie om een minister politiek ter verantwoording te kunnen roepen voor het overheidsoptreden. De Raad van State heeft de problematiek, samengevat, als volgt juridisch geduid. Overeenkomstig artikel 9, BWHI (bijzondere wet tot hervorming der instellingen), kunnen de gemeenschappen en gewesten, in de aangelegenheden die tot hun bevoegdheid behoren, gedecentraliseerde diensten, instellingen en ondernemingen oprichten. De decreetgever kan hieraan rechtspersoonlijkheid toekennen, en het regelt, onverminderd artikel 87, §4, hun oprichting, samenstelling, bevoegdheid, werking en toezicht. Wanneer, zoals hier het geval is, hogere rechtsnormen vereisen dat lidstaten erover dienen te waken dat de regulerende instantie besluiten kan nemen, onafhankelijk is van enig politiek orgaan en over een begrotingsautonomie beschikt, is het niet vanzelfsprekend om in voldoende toezicht te voorzien, zoals artikel 9, tweede lid, BWHI, nochtans voorschrijft.

De Europese richtlijnen sluiten een rechterlijke toetsing en een parlementaire toetsing niet uit. Dit toezicht mag niet de vorm aannemen van instructies aan de regulator met betrekking tot de wijze waarop de regulator zijn taken uitoefent.

Vestigingsplaats

Het is de bedoeling van de initiatiefnemers dat de VREG de huidige vestigingsplaats blijft behouden.

Artikelen 5 en 6

Deze artikelen stemmen artikel 3.1.3 en 3.1.4 van het Energiedecreet af op de recente wijziging van 26 juni 2015 in het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid van 18 juli 2003 waarbij de techniek van beheersovereenkomsten vervangen is door dat van de ondernemingsplannen en jaarrapporten over de uitvoering van die ondernemingsplannen. Artikel 5/1, §6, van het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid bepaalt dat het ondernemingsplan door de raad van bestuur van de VREG vastgesteld wordt. Het ondernemingsplan bevat onder meer de beleids- en beheersdoelstellingen, zowel meerjarig als voor het komende jaar, en de operationele vertaling ervan. Dit verschil met de beheersovereenkomst verklaart de schrapping zoals opgenomen in artikel 4 van dit decreet.

Artikelen 7 en 8

Deze artikelen behoeven geen verder commentaar.

Artikel 9

Termijn en rouleringsschema

De regulerende instantie, vermeld in artikel 35, tweede lid, van de richtlijn 2009/72/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot intrekking van richtlijn 2003/54/EG en artikel 39, tweede lid, van de richtlijn 2009/73/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas en tot intrekking van richtlijn 2003/55/EG bepalen dat "de leden van het bestuur van de regulerende instantie, of bij afwezigheid van een bestuur, de hogere leiding van de regulerende instanties, worden aangesteld voor een vaste termijn van vijf tot zeven jaar, die eenmaal kan worden verlengd."

In dat opzicht leggen de Europese richtlijnen de lidstaten op om te voorzien in een adequaat rouleringsschema: "De leden van het bestuur, of bij afwezigheid van een bestuur, de leden van de hogere leiding, mogen in die termijn uitsluitend van hun ambt worden ontheven als ze niet langer voldoen aan de in dit artikel omschreven voorwaarden of volgens de nationale wetgeving schuldig zijn geweest aan wan-gedrag."

Het voorstel van decreet heeft deze bepaling omgezet zonder te voorzien in een expliciete opname van een rouleringsschema. Dit wordt opgevangen doordat er voorzien is in overgangsbepalingen die een dergelijk rouleringsschema installeren.

Procedure

Het Vlaams Parlement wordt bevoegd om de leden van de raad van bestuur aan te stellen. Overeenkomstig artikel 35, §2, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen wordt elk besluit van het Vlaams Parlement bij volstreekte meerderheid genomen, behoudens hetgeen door de reglementen van de parlementen zal worden bepaald met betrekking tot de verkiezingen en voordrachten. De concrete procedure is vastgelegd in artikel 10 van het Reglement van het Vlaams Parlement. Alle verkiezingen en voordrachten die het Vlaams Parlement verricht, gebeuren overeenkomstig de evenredige vertegenwoordiging. De kandidaten worden voorgedragen door de fracties. De fracties respecteren daarbij de bepaling die stelt dat ten hoogste twee derde van de leden van hetzelfde geslacht is.

Artikelen 10 en 11

Het voorliggend decreet opteert ervoor om een duidelijke scheiding in te voeren met betrekking tot de raad van bestuur en de algemeen directeur. In rechte heeft de raad van bestuur de volheid van bestuursbevoegdheid, behoudens de decretaal bepaalde uitzonderingen en beslist hij in alle aangelegenheden waartoe de VREG bevoegd is. Daartegenover staat de algemeen directeur die de beslissingen van de raad van bestuur uitvoert, behoudens decretaal niet-uitgesloten delegaties.

Teneinde deze lijn door te trekken is een wijziging nodig aan artikel 3.1.7, §1, eerste lid, 5°, van het Energiedecreet. De Raad van State merkt terecht op dat het voorgestelde artikel 3.1.7, §1, eerste lid, 5°, van het Energiedecreet nog steeds de mogelijkheid openlaat om het mandaat van bestuurder van de VREG te cumuleren met dat van algemeen directeur. Conform de aanbevelingen van de Raad van State voeren we deze schrapping dan ook door.

Artikel 12

De raad van bestuur is het hoogste orgaan van de organisatie en heeft de volheid van beslissingsbevoegdheid. De raad van bestuur kan zijn bevoegdheden evenwel delegeren aan het operationele orgaan, in casu de algemeen directeur.

In het Energiedecreet werden een aantal niet-delegeerbare bevoegdheden van de raad van bestuur vastgelegd (onder andere het vastleggen van de begroting en het ondernemingsplan). Maar alle andere beslissingen kunnen via het huishoudelijk reglement van de raad van bestuur van de VREG voorbehouden worden voor de raad van bestuur en/of juist gedelegeerd worden aan de algemeen directeur.

Het huishoudelijk reglement van de raad van bestuur regelt dus de taakverdeling tussen de raad van bestuur en de algemeen directeur. De raad van bestuur kan te allen tijde beslissen om het huishoudelijk reglement te wijzigen en een extra bevoegdheid naar zich toe te trekken en/of een extra bevoegdheid te delegeren naar de algemeen directeur.

In dat opzicht is er in het voorliggende voorstel van decreet voor geopteerd om strategisch belangrijke beslissingen zoals het opstellen van de tariefmethodologie, de tariefstructuur en het technisch reglement toe te voegen aan de lijst van niet-delegeerbare bevoegdheden van de raad van bestuur. Deze lijst van niet-delegeerbare bevoegdheden verhindert uiteraard niet dat de algemeen directeur en zijn directieteam een voorbereidende rol kunnen spelen in de opmaak van deze strategisch belangrijke beslissingen. De eindbeslissing ligt in ieder geval bij de raad van bestuur.

De tariefstructuur geeft een antwoord op de vraag aan welke klantengroepen en tariefdragers tarieven worden aangerekend en met welke timing de tariefmethodologie wordt ingevoerd. De tariefmethodologie geeft een antwoord op de vraag hoe de netbeheerders worden vergoed voor hun diensten en aangezet tot efficiënte bedrijfsvoering.

Specifiek voor de tariefmethodologie licht de VREG het Vlaams Parlement in over de door hem vooropgestelde methodologie. Het Vlaams Parlement kan op basis van deze mededeling een hoorzitting organiseren met de VREG.

Artikel 13

In deze toelichting werd de rol van de raad van bestuur en de verhouding tot de algemeen directeur reeds toegelicht onder de artikelen 9, 10 en 11. Er wordt geopteerd voor het model van een raad van bestuur en een algemeen directeur, die instaat voor het dagelijks bestuur en de aansturing van het personeel van de VREG. Conform de aanbeveling van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)² moet de algemeen directeur zich primair verantwoorden ten opzichte van het hoogste orgaan van de organisatie, de raad van bestuur. Daaruit vloeit dan ook voort dat de algemeen directeur op gemotiveerde wijze wordt benoemd en ontslagen door de raad van bestuur.

Dat neemt niet weg dat de verschillende organen van de VREG moeten voldoen aan de vereisten van onafhankelijkheid en onpartijdigheid. De Interpretatieve Nota³ van de Europese Commissie wijst er op dat de vereiste onafhankelijkheid niet in de weg staat dat een regulator diverse organen zou hebben. Evenwel wordt gesteld dat elk van deze organen moet beantwoorden aan de onafhankelijkheidsvereisten van het derde energiepakket.

Bij de aanstelling van de algemeen directeur moet de raad van bestuur de onafhankelijkheidsvereisten, zoals opgenomen in het derde energiepakket, respecteren. Daarnaast moet de raad van bestuur wanneer hij overgaat tot het ontslag van de algemeen directeur, rekening houden met de ontslaggronden die opgenomen werden in het derde energiepakket en werden opgenomen in het Energiedecreet.

Parallel met wat reeds beschreven werd onder artikel 8 van deze toelichting, wordt de algemeen directeur benoemd voor een vaste termijn van vijf tot zeven jaar, die eenmalig verlengbaar is. In concreto wordt in dit voorstel van decreet geopteerd voor een termijn van zes jaar. Deze termijn is verschillend ten opzichte van die van de raad van bestuur teneinde de continuïteit te verzekeren in de leidinggevende posities van de VREG.

Artikel 14

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 15

De algemeen directeur moet de vrijheid hebben om de werking van zijn organisatie zelf te organiseren en bij te sturen waar nodig met het oog op maximale slagkracht van de regulator. Op die manier kan deze ervoor zorgen dat geen verkokering optreedt in de organisatie. Daarmee wil dit voorstel van decreet rekening houden met de aanbevelingen die het Rekenhof maakte in het kader van een audit van

² OECD, Best Practice Principles for Regulatory Policy – The Governance Regulators, 2014, p. 72.

³ Interpretative Note on directive 2009/72/EC concerning common rules for the internal market in electricity and directive 2009/73/EC concerning common rules for the internal market in natural gas, 2010, p. 4.

de CREG⁴ (Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas). Dit decreet geeft de algemeen directeur de mogelijkheid om een directieteam samen te stellen. De algemeen directeur staat in een hiërarchische relatie tot het directieteam en de werknemers van de VREG om de brugfunctie te kunnen waarmaken tussen de raad van bestuur en de operationele werking van de VREG.

Artikel 16

Het vloeit voort uit de hoger toegelichte verhouding tussen de raad van bestuur en de algemeen directeur dat de in artikel 15 van dit decreet vermelde personen of organen de raad van bestuur kunnen samenroepen.

Artikelen 17 en 18

Deze artikelen behoeven geen verdere toelichting.

Artikelen 19, 20 en 21

Doordat de VREG een autonome dienst met rechtspersoonlijkheid wordt waarop het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid niet van toepassing is, is de opname van de tekst van de artikelen 19 en 20 van het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid van 26 juni 2015 in het Energiedecreet vereist.

Het in artikel 19 opgenomen "rechtstreeks of onrechtstreeks belang" heeft betrekking op het leveren van goederen of diensten door die bestuurder van de VREG.

Artikel 22

Het is de intentie van de decreetgever om het personeelsstatuut van de personeelsleden van de VREG ongewijzigd te laten voortbestaan na de hervormingen die dit voorstel van decreet doorvoert. Om deze reden wordt in dit voorstel van decreet expliciet verwezen naar de op de personeelsleden van kracht zijnde regelgeving. Deze regeling is niet van toepassing op de algemeen directeur aangezien hij op basis van artikel 12 aan een specifieke rechtspositieregeling onderworpen is.

Artikel 23

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 24

Procedure

Volgens artikel 3.1.13, §1, 1°, van het Energiedecreet beschikt de VREG, naast andere inkomsten, over een dotatie. Het begrip 'dotatie' wijst op een totaalbedrag, niet opgesplitst in basisallocaties. Door de toekenning van een dotatie beschikt de dotatiegerechtigde instelling over volledige autonomie over de besteding van de middelen. Volgens het ongewijzigde artikel 3.2.1, §3, beschikt de Vlaamse Regering over de kredieten van het Energiefonds, opgehaald via de Vlaamse energieheffing, voor de uitvoering van haar energiebeleid, in het bijzonder voor onder meer de financiering van de VREG.

Naar analogie met artikel 25, §5, derde en vierde lid, van de wet betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt krijgt het Vlaams Parlement een rol in het opmaken van de begroting van de VREG. Op basis van artikel 20 van het voorliggende voorstel van decreet wordt artikel 3.1.13, §5, van het Energiedecreet aangepast. Op basis van deze aanpassing krijgt het Vlaams Parlement de bevoegdheid om toezicht te houden op het ontwerp van begroting dat werd opgemaakt door de algemeen directeur en wordt goedgekeurd door de raad van bestuur. Na de gedachtewisseling in het Vlaams Parlement neemt de raad van bestuur een definitieve begroting aan. Op basis van deze begroting gaat de Vlaamse Regering over tot het toekennen van een dotatie uit het in artikel 3.2.1 van het Energiedecreet voorziene Energiefonds.

Overige bepalingen

Op basis van artikel 22, §§6 en 7, wordt de VREG onderworpen aan de controle van het Rekenhof en wordt het toepassingsgebied van het Rekendecreet van 8 juli 2011 bepaald.

Daarnaast wordt een niet-limitatieve lijst van voorwaarden opgenomen waaraan de jaarrapporten van de VREG moeten voldoen.

⁴ Rekenhof, Auditrapport bij de werking van de CREG, 2015, p. 55.

Opmerkingen Raad van State en Rekenhof

De paragrafen 4 en 9 van hetzelfde artikel worden aangepast op basis van het verslag van het Rekenhof waaruit blijkt dat onder meer in toepassing van artikel 50 van het Rekendecreet en het besluit van de Vlaamse Regering van 7 september 2012 betreffende controle en single audit het Rekenhof afspraken heeft gemaakt met het Instituut van de Bedrijfsrevisoren om controle-informatie uit te wisselen en waar mogelijk dubbele controles te vermijden. Het Rekenhof acht het dan ook wenselijk om de toepassing van de single audit decretaal te verankeren.

Het Rekenhof merkt terecht op dat de timing van het jaarrapport moet worden aangepast aan de timing van de jaarrekening.

Artikel 22, §7, wordt aangepast ingevolge de opmerkingen van het Rekenhof en dit teneinde de onafhankelijkheid van de VREG optimaal te garanderen.

Artikel 25

De categorie 'autonome dienst met rechtspersoonlijkheid' komt als dusdanig niet voor in het Rekendecreet van 8 juli 2011, waarin alleen sprake is van, aan de ene kant, de Vlaamse ministeries en DAB's, en, aan de andere kant, een aantal rechtspersonen. Dat heeft ook consequenties voor de interne controle, die voordien werd uitgevoerd door Audit Vlaanderen. Dit amendement opteert er voor, in lijn met de opmerkingen van het Rekenhof, om het aansturen van interne audits bij de VREG toe te vertrouwen aan de raad van bestuur van de VREG.

Artikel 26

Dit artikel wordt na de opmerkingen van het Rekenhof ingevoegd om duidelijkheid te verschaffen over de inhoud van de rekeningen en welke boekhoudkundige regels daarbij toegepast worden.

Artikel 27

De regulerende instantie, vermeld in artikel 35, tweede lid, van de richtlijn 2009/72/EG betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en in artikel 39, tweede lid, van de richtlijn 2009/73/EG van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas bepalen dat de regulator moet instaan voor het vastleggen van de technische voorwaarden. Het invoegen van deze regelgeving garandeert de door de richtlijnen opgelegde voorwaarden.

Artikelen 28 en 29

Doordat de VREG een autonome dienst met rechtspersoonlijkheid is, acht de decreetgever het noodzakelijk een aantal decreten expliciet van toepassing te verklaren op de werking van de VREG.

Deze bepalingen moeten samen gelezen worden met de bepalingen van het Energiedecreet en conform dat laatste geïnterpreteerd worden.

Artikel 30

De categorie 'autonome dienst met rechtspersoonlijkheid' komt als dusdanig niet voor in het Rekendecreet van 8 juli 2011, waarin alleen sprake is van, aan de ene kant, de Vlaamse ministeries en DAB's, en, aan de andere kant, een aantal rechtspersonen.

Het Rekendecreet bepaalt verder wel dat bepaalde artikelen uit dat decreet ook van toepassing zijn op alle andere rechtspersonen als die, in overeenstemming met het Europees systeem van nationale en regionale rekeningen, vermeld in verordening (EG) nr. 2223/96 van de Raad van 25 juni 1996 betreffende het Europees systeem van de nationale en regionale rekeningen in de Gemeenschap, deel uitmaken van de Vlaamse deelstaatoverheid door onder sectorale code 13.12 te ressorteren.

Het voorliggende voorstel van decreet voorziet erin dat de VREG voortaan valt onder artikel 4, §2, van het Rekendecreet. Daardoor is de schrapping van de bepaling zoals opgenomen in artikel 4, §1, 2°, b), 16°, van het Rekendecreet noodzakelijk.

Artikel 31

Zoals hoger in de verantwoording reeds werd beschreven onder artikel 8, vereist het derde energiepakket een roulatieschema dat ervoor zorgt dat een energieregulator niet alle bestuurders gelijktijdig moet vervangen. Er is voor gekozen om geen expliciet roulatieschema op te nemen in het voorliggende voorstel van decreet. Artikel 28 juncto artikel 32 van het voorliggende voorstel van decreet garanderen dat de raad van bestuur in een roulerend schema vervangen wordt.

Artikel 32

Aangezien de leden van de raad van bestuur onder zijn leden een voorzitter kiezen, is het aangewezen dat dit moment wordt uitgesteld tot op het ogenblik dat de raad van bestuur is uitgebreid krachtens de bepalingen van dit voorstel van decreet.

Artikel 33

Overeenkomstig de overige bepalingen van het voorliggende voorstel van decreet beschikt de algemeen directeur over een raadgevende stem in de raad van bestuur.

Artikel 34

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 35

Zie verantwoording van artikel 32.

